

PLAN DE CONVIVENCIA ESCOLAR

ÍNDICE

- 1 INTRODUCCIÓN
- 2 XUSTIFICACIÓN XERAL DO PLAN DE CONVIVENCIA
- 3 OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DO PLAN DE CONVIVENCIA
- 4 CONTEXTUALIZACIÓN DO CENTRO
- 5 SITUACIÓN DA CONVIVENCIA NO CENTRO
  - 5.1. ACTUACIÓNS REALIZADAS PARA FAVORECER O ACTUAL MARCO DA CONVIVENCIA
  - 5.2. CONCLUSIÓNS
- 6 ACTUACIÓNS, MEDIDAS E PROGRAMAS A DESENVOLVER PARA A MELLORA DA CONVIVENCIA
  - 6.1. ACTUACIÓNS, MEDIDAS E PROGRAMAS A DESENVOLVER
- 7 ÓRGANOS RESPONSABLES, PERSOAS DESTINATARIAS E PROCEDEMENTOS A SEGUIR
- 8 NORMAS DE CONVIVENCIA
  - 8.1. NORMAS DE CONVIVENCIA ACTUAIS
  - 8.2. DEREITOS E DEBERES DOS MEMBROS DA COMUNIDADE EDUCATIVA
    - 8.2.1. Dereitos e deberes das nais/pais ou titores/titoras
    - 8.2.2. Dereitos e deberes do alumnado
    - 8.2.3. Dereitos e deberes do profesorado
    - 8.2.4. Dereitos e deberes do persoal de administración e servizos
  - 8.3. CONDUCTAS CONTRARIAS Á CONVIVENCIA ESCOLAR E AS SÚAS CORRECIÓNS
    - 8.3.1. Conduas leves contrarias á convivencia
    - 8.3.2. Conduas gravemente prexudiciais para a convivencia
    - 8.3.3. Prescrición das condutas contrarias á convivencia
  - 8.4. PROCEDEMENTOS E MEDIDAS CORRETORAS
    - 8.4.1. Medidas correctoras das condutas leves contrarias á convivencia
    - 8.4.2. Medidas correctoras das condutas gravemente prexudiciais para a convivencia

8.4.3. Procedementos de corrección das condutas gravemente prexudiciais para a convivencia

8.5. CIRCUNSTANCIAS QUE ATENÚAN A RESPONSABILIDADE

8.6. CIRCUNSTANCIAS QUE AGRAVAN A RESPONSABILIDADE

8.7. REPARACIÓN DE DANOS CAUSADOS

9 A COMISIÓN DE CONVIVENCIA

10 COORDINACIÓN E COLABORACIÓN INTERNA E COAS FAMILIAS E CON OUTROS CENTROS EDUCATIVOS E ORGANISMOS DO ENTORNO

11 DIFUSIÓN, SEGUIMIENTO, AVALIACIÓN E MELLORA DO PLAN DE CONVIVENCIA

12 PROTOCOLO PARA A PREVENCIÓN, DETECCIÓN E TRATAMENTO DAS SITUACIÓNS DE ACOSO ESCOLAR

12.1. SITUACIÓN ACTUAL RESPECTO AO ACOSO

12.2. PROTOCOLO OFICIAL DE ACTUACIÓN

12.3. ESTRATEXIAS ORGANIZATIVAS E DE PREVENCIÓN

12.3.1. Estratexias organizativas e de prevención no centro

12.3.2. Estratexias de prevención na aula

1. INTRODUCCIÓN

Aprender a convivir forma parte das finalidades básicas da educación e constitúe un dos principais desafíos dos sistemas educativos actuais na procura de sociedades máis modernas, xustas e democráticas; máis igualitarias, cohesionadas e pacíficas, nas que fenómenos como o acoso escolar, a violencia doméstica, a violencia de xénero, o maltrato... non teñan cabida.

A educación para a convivencia responde á necesidade de formar unha sociedade preparada para desenvolver a súa vida respectándose a si mesma, ás demais persoas e responsabilizándose dos seus actos.

Os centros educativos son espazos de educación en valores universais, onde compartir vivencias xuntos, iso é a convivencia. Desde que cada alumno e cada alumna traspasa o seu limiar, todo canto alí acontece, non só o que pasa dentro das aulas, adquire carácter educativo e pode facilitar ou dificultar a convivencia. Cando nun centro xorden problemas de convivencia, todas as persoas da comunidade educativa deben ser parte da súa solución.

Consideramos que a convivencia é un obxectivo formativo en si mesmo e fundamental no proceso educativo e non so un conxunto de normas disciplinarias. O conflito é inherente á vida común e normal no desenvolvemento das relacións entre iguais por iso débese establecer canles para a aprendizaxe da convivencia de forma dialogada e pacífica.

Cando sexa necesaria unha corrección ou sanción terán un propósito formativo xa que a disciplina debe favorecer obxectivos educativos estimulando cambios cognitivos, emocionais e conceptuais.

2. XUSTIFICACIÓN XERAL DO PLAN DE CONVIVENCIA

O Plan de Convivencia do noso centro educativo pretende propiciar cambios positivos que favorezan un bo clima de convivencia en tódolos ámbitos da comunidade educativa: Alumnado, profesorado, familias, persoal non docente...

Neste sentido cobra unha vital importancia o labor que se debe levar a cabo dende as titorías coa conseguinte revisión periódica do Plan de Acción Tutorial (PAT), en tódalas etapas educativas, pretendendo con isto:

- **Aportar coherencia no PAT, desde 4º de Educación Infantil a 4º da ESO**
- **Incidir** non so nas medidas correctivas ou sancionadoras, senón tamén en tódalas aquelas **medidas preventivas, anticipadoras ou que favorezan a mellora da convivencia** desde as etapas máis tempéranas do sistema educativo.

Outro aspecto que consideramos moi importante é a **Atención ó alumnado con Necesidades Educativas Especiais (NEE)** coma un factor de prevención de posibles dificultades, non só de índole académica, senón tamén condutual.

Así, O Plan de Convivencia, ten unha relación estreita co **Plan de Atención á Diversidade (PAD)**, no que se traballan aspectos específicos de Dificultades de Aprendizaxe (Audición e Linguaxe, Pedagogía Terapéutica, Reforzos Educativos...).

Na Educación Secundaria, prestamos especial atención aos Reforzos Educativos, tanto individuais, coma colectivos a través de Agrupamentos

Flexibles, entendendo todas estas medidas, coma un factor ás veces decisivo, na motivación do alumnado, especialmente, nos nenos máis maiores con risco de abandono escolar.

O obxectivo final é a mellora da convivencia no noso centro e comunidade educativa como resultado da análise, da reflexión e do acordo.

Tendo en conta que cando algo funciona é bo mantelo, o punto de partida será a análise dos nosos “aspectos fortes” para potenciais e tamén dos “aspectos débiles” para poder así melloralos.

3. OBXECTIVOS ESPECÍFICOS DO PLAN DE CONVIVENCIA

- 1) Garantir un ambiente educativo de respecto mutuo que faga posible o cumprimento dos fins da educación que permita facer efectivo o dereito e deber de aproveitar de xeito óptimo os recursos que a sociedade pon á disposición do alumnado no posto escolar.
- 2) Concienciar e sensibilizar á comunidade educativa sobre a importancia dunha axeitada convivencia escolar e sobre os procedementos para melloralala e acadar un ambiente educativo que permita o óptimo aproveitamento dos recursos que a sociedade pon á disposición do alumnado.
- 3) Educar no respecto dos dereitos e liberdades fundamentais, na igualdade de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres e na igualdade de trato e non discriminación das persoas.
- 4) Contribuír dende o ámbito da convivencia á adquisición das competencias básicas, particularmente das competencias social e cidadá e para a autonomía e iniciativa persoal e tamén promover unha boa xestión da intelixencia emocional.
- 5) Promover unha cultura de resolución pacífica de conflitos baseada no diálogo.
- 6) A prevención e o tratamento das situacións de acoso escolar mediante medidas eficaces.
- 7) Valorizar a corresponsabilidade das familias e/ou titores legais no mantemento da convivencia nos centros docentes, como un dos principais deberes que lles corresponden en relación coa educación das súas fillas e fillos.

- 8) Promover actividades de formación no marco da intelixencia emocional orientadas a toda a comunidade educativa.
- 9) Insistir na función referente do profesorado e no recoñecemento das súas facultades para previr e corrixir as condutas contrarias á convivencia.
- 10) Mellorar o funcionamento da aula nos grupos que o precisen.
- 11) Mellorar a relación profesor-alumnado nos grupos onde sexa necesario
- 12) A oferta dunha intervención específica para o alumnado que o necesite.

4. CONTEXTUALIZACIÓN DO CENTRO

O noso centro escolar está situado na Rúa Areal de Vigo.

Hoxe en día é unha zona céntrica do núcleo urbana da cidade, de gran dinamismo e actividade comercial e está poboada maioritariamente, por clases medias e acomodadas. As familias están implicadas e son esixentes coa educación do seus fillos. O alumnado do noso centro vive na súa gran maioría a carón do colexio. Cabe sinalar que, aínda que moitos deles pertencen a clases medias altas, contamos cun número importante de nenos de clases económicas e sociais menos favorecidas.

En xeral, pódese dicir que é unha zona tranquila da cidade que non soe rexistrar incidentes relacionados coa delincuencia, consumo de drogas, mendicidade, “botellón” etc.

Este clima social, pode favorecer-lo feito de que o noso centro escolar pódase catalogar, coma de “baixa incidencia” en canto aos posibles conflitos que atopamos na convivencia cotiá.

Tamén e importante sinalar que contamos cunha única liña educativa, é dicir, é un centro pequeno o que, en xeral, tamén favorece o manexo das incidencias que se van presentado.

Toda a comunidade educativa está moi implicada nos diferentes proxectos que se levan a cabo no centro, primando sobre todo o desenvolvemento integral do alumnado.

5. SITUACIÓN DA CONVIVENCIA NO CENTRO

A convivencia considérase en liñas xerais moi positiva. Soamente se sinalan conflitos puntuais que se concretan en conflitos verbais e en ningún caso existen agresións físicas.

A fórmula de resolución de conflitos e de aplicación de sancións polo non respecto das normas é apoiado por toda a comunidade educativa.

- **A opinión do profesorado a través da avaliación dos titores**

Nas reunións de titores deste curso considerouse que non é significativa a conflictividade entre o alumnado, son alumnos adolescentes que teñen unha actitude moi positiva para que exista unha boa convivencia no centro.

A opinión dos representantes do alumnado

O alumnado considera que a convivencia é boa, que non hai conflictividade entre o alumnado.

O comportamento do alumnado

O comportamento do alumnado en viaxes, intercambios e saídas culturais complementarias pode considerarse moi bo o que é moi significativo do clima existente no centro.

- **O acoso escolar**

Naquelas ocasións en que puideran presentarse queixas de acoso escolar, lévanse a cabo medidas de conciliación, mediación e/ou a posta en marcha da apertura do Protocolo de Acoso Escolar da Xunta de Galicia.

Convén sinalar que ata o momento, foron pechados todos os procedementos de

forma satisfactoria

- **As sancións aplicadas**

O número de sancións aplicadas neste curso (permanencia na aula ou en Xefatura de Estudos durante o recreo ou expulsión do Centro dun día a tres días) é moi reducido. No centro nunca se abriu ningún expediente disciplinario.

- **Conclusión:**

Os sinais de identidade do centro traducidos no respecto do edificio e do seu contido, na preocupación dos resultados académicos e na participación activa en proxectos significativos son elementos favorables para unha boa convivencia. Por outra banda, as aportacións dos distintos sectores da comunidade educativa sinalan un bo clima de convivencia.

5.1. ACTUACIÓNS REALIZADAS PARA FAVORECER O ACTUAL MARCO DA CONVIVENCIA

Presenza dos profesores e dos membros do Equipo Directivo. Esta presenza é fundamental nos diferentes espazos do Centro: corredores, patio, espazos deportivos e comedor xa que recorda as normas que todos debemos respectar e asumir

- Avaliacións regulares do Centro. Estas avaliacións realízanse periódicamente, en relación a convivencia e a outros temas de orde académico e de actividades do Centro.
- Actividades orientadas á educación en igualdade.
- Exposicións e numerosas actividades arredor do ***Día contra a violencia de xénero*** nas que participan alumnas e alumnos das diferentes etapas educativas do colexio.
- Charlas de sensibilización, dramatizacións, dinámicas de grupo.

- Actividades para sensibilizar nos casos de acoso e intimidación entre iguais.
- Charlas temáticas sobre a convivencia, bullying e o bo uso das redes sociais en ESO realizadas por equipos especializados da Dirección Xeral da Policía Nacional.
- Actividades para previr, detectar, mediar e resolver os conflitos.
- No marco do Plan de Acción Titorial trabállase co alumnado a resolución dos conflitos de forma pacífica e construtiva.
- Programas específicos para aqueles alumnos ou grupo de alumnos máis necesitados tales como: *Adestramento no control da conduta, Mellora da autoestima e do autoconcepto e Adestramento en habilidades sociais.*
- Actividades diversas que favorecen as relacións e habilidades sociais, a resolución de conflitos e o respecto das normas, organizadas polos distintos departamentos.
- Actividades **deportivas**: organizadas no día a día polo Departamento de Educación Física en horario escolar.
- Actividades deportivas organizadas no marco das actividades extraescolares, desenvolvidas no centro.
- Actividades **teatrais**: organizadas polo departamento de Filoloxía que promove o grupo de teatro.
- Actividades do **campo lingüístico, literario e científico** que favorecen a participación do alumnado en debates con escritores, científicos, etc.
- Actividades de grupo relacionadas con **proxectos científicos**.
- Actividades relacionadas coas **viaxes, intercambios e estadias**.

- Actividades relacionadas coa **solidariedade e o servizo á comunidade**: Aprendizaxe-servizo (APS), recollida de alimentos, campaña de concienciación contra a fame, colaboración activa con distintas ONGS, escola amiga de UNICEF, prestación de servizos en Residencias da 3ª idade, comedor da Esperanza.
- Acción tutorial. Desenvolvemento da acción tutorial nos seguintes puntos:
  - Valoración da importancia que a acción tutorial ten sobre a conduta e os resultados académicos dos distintos grupo-clase.
  - Análise das normas de convivencia do Centro e elaboración de normas específicas concretas para o grupo-clase.
  - Coordinación da acción tutorial polo Departamento de Orientación e a Xefatura de estudos, por niveis.
  - Simplificación das tarefas burocráticas dos titores con programas informáticos de comunicación de faltas ao móbil dos pais e a través da plataforma do centro.
  - Coordinación co Equipo Directivo e coa Comisión de Convivencia no relativo ás correccións individuais, propostas de mellora e prevención.

5.2. CONCLUSIÓNS

- A presenza dos profesores e da dirección do centro nos espazos do colexio desempeña un papel primordial no desenvolvemento da convivencia.
- A avaliación dos titores permite tomar decisións rápidas axeitadas aos

diferentes problemas.

- As actividades organizadas polo Departamento de Orientación que se refiren á “Sensibilización e Prevención” son sen lugar a dúbidas moi útiles, como tamén o importante número de actividades organizadas polos diferentes departamentos e pola ANPA que favorecen as relacións e as habilidades sociais.

- Por outra parte é fundamental desenvolver o Plan de Convivencia pautando todos os protocolos necesarios seguindo os modelos propostos pola Consellería de Educación.

- Tamén é necesario promover actividades de formación no marco da intelixencia emocional orientadas ao alumnado e ao profesorado, xa que aínda

que a convivencia é unha preocupación, o profesorado realiza unha formación continua: estase a formar en aprendizaxe cooperativa, ABP....

Faise necesario ter estratexias, que nos permitan detectar que situacións son as que provocan máis conflitos, para previlos e tamén saber intervircando xurdan. É necesaria probablemente a axuda de profesionais que orienten aos membros da comunidade educativa que o desexen na prevención, mediación e na resolución pacífica de conflitos.

6. ACTUACIÓNS, MEDIDAS E PROGRAMAS A DESENVOLVER PARA A MELLORA DA CONVIVENCIA

6.1. ACTUACIÓNS, MEDIDAS E PROGRAMAS A DESENVOLVER

As actuacións, medidas e programas a desenvolver para favorecer a convivencia son as seguintes:

1) Medidas preventivas e de sensibilización

- ✓ Actividades de **acollida** para o alumnado que se matricula por primeira vez no centro e para as súas familias, facilitando o coñecemento do estilo do centro e das normas de convivencia.
- ✓ Actividades para a sensibilización fronte aos **casos de acoso e intimidación** entre iguais, dirixidas á comunidade educativa a través de charlas e campañas, coa colaboración de especialistas ou con outras actividades que se consideren e poidan ofertarse. Estas actuacións figuran no **Protocolo de Prevención e Detección do Acoso Escolar** do centro.
- ✓ Actividades para previr, detectar, mediar e resolver os conflitos.

Con estas actividades pretendemos que aprendan a resolver os conflitos de maneira construtiva. Educar para a convivencia supón promover a cultura de paz a través da difusión de valores e hábitos de convivencia democrática, especialmente a participación, o diálogo e a corresponsabilidade entre os diferentes integrantes da comunidade.

- ✓ A promoción da convivencia irá dirixida á difusión de valores, habilidades sociais e as estratexias necesarias para aprender a afrontar os conflitos de forma construtiva, e levarase a cabo no Plan de Acción Titorial con

actividades dirixidas á mellora da convivencia, nos ámbitos da acollida, a autoestima, a integración, a diversidade e as habilidades sociais.

- ✓ Promoverase o colexio como un espazo de paz, colectiva e individual, fomentando a búsqueda de solucións pacíficas e creativas para os conflitos diarios, tentando deter, diminuír e previr as manifestacións de violencia na vida diaria do centro e propiciando a reflexión, a análise e o debate nos conflitos escolares.
- ✓ Desde o **Plan de Acción Titorial** deseñaranse actividades formativas co alumnado para aprender a resolución pacífica dos conflitos seguindo os pasos de:
  1. Saber que é un conflito
  2. Manter a calma e reflexionar
  3. Identificar o problema, buscar información.
  4. Buscar todas as solucións posibles.
  5. Prever as consecuencias dos ditos e actos.
  6. Poñerse no lugar do outro.
  7. Seleccionar os mellores medios para conseguir o obxectivo proposto.
  8. Chegar a un acordo no que todos gañen.
- ✓ Actividades de conmemoración do Día Internacional da Paz, como medida de sensibilización para a resolución non violenta dos conflitos en todos os ámbitos da vida.
- ✓ Establecemento dun procedemento futuro para a resolución dos conflitos mediante a mediación.

2) Actividades dirixidas á sensibilización da comunidade educativa na igualdade entre homes e mulleres, para previr posibles situacións de violencia de xénero.

Neste ámbito teranse en conta tres principios básicos:

- Visibilidade: Facer visibles as diferencias entre alumnos e alumnas, para facilitar o recoñecemento das desigualdades e discriminacións e facer visible a contribución das mulleres ao desenvolvemento da sociedade. Facer uso dunha linguaxe non discriminatoria en función do sexo.
- Transversalidade: O principio de igualdade debe estar presente no conxunto de accións educativas e organizativas do centro.
- Inclusión: Intentar corrixir os desaxustes producidos pola desigualdade, conciliar intereses e crear relacións de xénero máis igualitarias.

Comemoraremos o Día Internacional contra a Violencia de Xénero con exposición e participación en concursos de tuits, a collendo a presentación das distintas campañas levadas a cabo dende o centro Quérote+ da Dirección Xeral da Xuventude coa fin de favorecer relacións de igualdade de xénero entre os adolescentes e impartindo charlas de educación afectivo-sexual igualitarias.

Celebrarase o Día Internacional da Muller Traballadora con conferencias, debates, traballos e exposicións.

3) Actividades encamiñadas a facilitar a integración, participación e implicación do alumnado, profesorado e familias

- Nas sesións de titoría abordar o coñecemento da normas de convivencia do centro e a elaboración de normas específicas de cada grupo-clase.

- Fomentar a corresponsabilidade e a interacción entre o alumnado mediante traballos cooperativos en equipos heteroxéneos para as distintas materias.
- Potenciar o diálogo, o compromiso e a responsabilidade mediante a realización de asembleas e debates que impliquen chegar a acordos ou tomar decisións.
- Fomentar a participación democrática do alumnado a través dos seus representantes elixidos.
- Favorecer a convivencia nos espazos de xogo e deporte.
- Difundir a normativa relacionada coa convivencia no centro.
- Propiciar as entrevistas das familias cos profesores-titores e outro profesorado.
- Coordinarse con todos aqueles organismos que teñan relación co alumnado: servizos sociais, sanitarios...

4) Medidas complementarias

O Departamento de Orientación en colaboración co titor ou titora de cada alumno, desenvolverá **programas específicos** que contribúa á adquisición de habilidades e competencias sociais, mellorar a autoestima ou abordar outras temáticas, como complemento das medidas correctoras das condutas contrarias á convivencia e coa finalidade de mellorar a integración do alumnado no centro.

Implementamos con éxito:

- ✓ A **mediación escolar** como estratexia preventiva, resolutiva e reparadora na xestión de calquera conflito entre os membros da comunidade educativa.
- ✓ A **“Aula de Convivencia e Inclusión”** co obxectivo de garantir no centro educativo a adecuada convivencia, o clima propicio para unha aprendizaxe de todos os membros da comunidade educativa. Ademais de tentar reconducir comportamentos contrarios á norma, habilitouse este

espazo de reflexión para alumnos que cometesen faltas tipificadas como graves ou moi graves no PEC.

ASISTENCIA DUN ALUMNO Á AULA:

- O alumno será acompañado polo delegado da clase á aula de convivencia onde realizará xunto coa orientadora un traballo de reflexión. Se coincidisen varios alumnos de distintos grupos (non máis de 3) igualmente farase a intervención.
- Todo alumnado que asista ao AC terá que levar tarefas que previamente lle indique o profesor afectado pola mala conduta e a orientadora ou profesor de garda será quen lle indique cando debe comezar co traballo de reflexión.
- O profesor (orientadora) que se atope na aula de convivencia deberá cumprimentar un rexistro dos alumnos asistentes.
- Todo o profesorado que determine a asistencia dun alumno ao AC. Terá que realizar un parte de incidencia que logo lle entregará ao titor.

7. ÓRGANOS RESPONSABLES, PERSOAS DESTINATARIAS E PROCEDIMENTOS A SEGUIR

Para levar a cabo as medidas e actividades previstas neste plan cóntase coas actuacións do titor e do conxunto do profesorado, Departamento de Orientación e Equipo Directivo. Os procedementos a seguir na maioría delas figuran no Plan de Acción Titorial e no Protocolo oficial de Actuación fronte o Acoso Escolar, pero outras están indicadas dentro do Plan anual do Departamento de Orientación, no Plan Xeral de Atención á Diversidade e na PXA. Os principais destinatarios destas medidas son o noso alumnado e as súas familias, pero tamén o resto da comunidade educativa.

Todos os membros da **comunidade educativa** son axentes responsables da convivencia escolar e participarán na elaboración, no desenvolvemento, no control do cumprimento e na avaliación do Plan de convivencia e das normas de convivencia do centro.

O **consello escolar** elixirá aos representantes na **comisión de convivencia**, establecerá as directrices para a elaboración do plan de convivencia e das normas de convivencia do centro e anualmente encargarse do seguimento e da avaliación dos mesmos. Poderá propor actuacións en relación coa convivencia para todos os sectores da comunidade educativa.

O **claustro do profesorado** realizará propostas para a elaboración do plan de convivencia e das normas de convivencia do centro, participará na súa avaliación anual e propondrá actuacións de carácter educativo.

O **Equipo Directivo** do centro elaborará o Plan de Convivencia e realizará as actuacións derivadas do desenvolvemento, seguimento, avaliación e revisión do mesmo; impulsará as actividades previstas e velará pola realización destas polo cumprimento das normas de convivencia.

A **Xefatura de Estudos** de forma específica coordinará e dirixirá as actuacións establecidas no plan de convivencia do centro e nas normas de convivencia do centro, velando polo desenvolvemento das actuacións relativas á mellora da convivencia reflectidas nos distintos plans do centro. Promoverá o exercicio da mediación no centro e organizará a atención educativa do alumnado ao que se lle suspendese o dereito de asistencia á clase.

Os **órganos de coordinación docente**, no seu ámbito competencial, serán responsables de incorporar nas súas actuacións as medidas e os acordos adoptados, de conformidade co que estableza o Plan de Convivencia e as normas de convivencia.

Estas medidas e acordos serán recollidos pola **Comisión de Coordinación pedagóxica** e polo resto dos órganos de coordinación docente para incluílos nos documentos institucionais do centro, concretamente nas concrecións curriculares de etapa, para asegurar a coherencia destes co Proxecto Educativo do centro e a Programación Xeral Anual.

8. NORMAS DE CONVIVENCIA

As **normas de convivencia** terán como obxectivo fundamental desenvolver unhas relacións positivas entre os diferentes membros da comunidade educativa para lograr un clima adecuado que facilite o logro dos obxectivos educativos e o éxito escolar.

As normas de convivencia serán de obrigado cumprimento para toda a comunidade educativa, quedando recollidas no Plan de convivencia; o Equipo Directivo, o claustro e o Consello Escolar, a través da comisión de convivencia, velarán polo cumprimento das mesmas.

8.1. NORMAS DE CONVIVENCIA ACTUAIS

O Centro funciona fundamentalmente coas normas de convivencia que se estableceron no momento da elaboración do PEC e que se foron adaptando segundo as necesidades da comunidade educativa.

Estas normas son un resumo breve dos dereitos e deberes dos membros da comunidade e das normas fundamentais do funcionamento do Centro.

Son normas coñecidas e asumidas por todos e figuran na PXA

8.2. DEREITOS E DEBERES DOS MEMBROS DA COMUNIDADE EDUCATIVA

No marco do establecido pola lexislación, os membros da comunidade educativa son titulares dos dereitos e deberes de convivencia e participación que se especifican:

8.2.1. Dereitos e deberes das nais e pais ou das titoras ou titores

As nais e pais ou as titoras ou titores, en relación coa educación dos menores, son titulares dos seguintes **dereitos** de convivencia e participación, sen prexuízo dos establecidos nas leis orgánicas de educación:

- a) A ser respectados e recibir un trato adecuado polo resto da comunidade educativa.
- b) A estar informados sobre o progreso da aprendizaxe e integración socioeducativa dos menores, para o que se lles facilitará o acceso ao profesorado e aos membros do Equipo Directivo do centro.
- c) A recibir información sobre as normas que regulamentan a convivencia no centro docente.
- d) A ser oídos, nos termos previstos pola lei, nos procedementos disciplinarios para a imposición de medidas correctoras de condutas contrarias á convivencia dos seus fillos ou fillas.
- e) A participar no proceso educativo a través de consultas e outros procedementos de participación directa que estableza a Administración Educativa.

Así mesmo, como primeiros responsables da educación dos seus fillos ou fillas ou , teñen os seguintes **deberes**:

- a) Coñecer, participar e apoiar a evolución do seu proceso educativo, en colaboración co profesorado e cos centro docente.
- b) Coñecer as normas establecidas polo centro docente, respectalas e facelas respectar, así como respectar e facer respectar a autoridade e as indicacións ou orientacións educativas do profesorado no exercicio

das súas competencias.

- c) Fomentar o respecto polos restantes compoñentes da comunidade educativa.
- d) Colaborar cos centro docente na prevención e corrección das condutas contrarias ás normas de convivencia dos seus fillos ou fillas.

8.2.2. Dereitos e deberes do alumnado

Recoñécenselle ao alumnado os seguintes **dereitos** básicos de convivencia escolar, sen prexuízo dos establecidos nas leis orgánicas de educación:

- a) A recibir unha formación integral e coeducativa que contribúa ao pleno desenvolvemento da súa personalidade nun ambiente educativo de convivencia, liberdade e respecto mutuo.
- b) A que se respecten a súa identidade, integridade e dignidade persoais.
- c) Á protección integral contra toda agresión física ou moral, e en particular contra as situacións de acoso escolar.
- d) A participar directamente no proceso educativo cando sexa consultado pola Administración Educativa.
- e) Participar a través dos órganos regulamentarios na confección das normas de convivencia e na resolución pacífica de conflitos e, en xeral, a participar na toma de decisións do centro en materia de convivencia.

Son **deberes** básicos de convivencia do alumnado:

- a) Participar e colaborar na mellora da convivencia escolar e na consecución dun adecuado clima de estudo no centro, respectando o dereito dos seus compañeiros ou compañeiras á educación.
- b) Respetar a dignidade e as funcións e orientacións do profesorado no exercicio das súas competencias, recoñecéndoo como autoridade

educativo do centro.

- c) Respetar a liberdade de conciencia, as conviccións relixiosas e morais, a igualdade de dereitos entre mulleres e homes e a dignidade, integridade e intimidade dos restantes membros da comunidade educativa.
- d) Respetar as normas de organización, convivencia e disciplina do centro docente.
- e) Conservar e facer un bo uso das instalacións e dos materiais do centro.
- f) Intervir, a través das canles regulamentarias, en todo aquilo que afecte a convivencia do centro docente.
- g) Seguir as directrices do profesorado respecto da súa educación e aprendizaxe.
- h) Asistir a clase con puntualidade e co material preciso.

8.2.3. Dereitos e deberes do profesorado

Ao profesorado, dentro do marco legal establecido e no ámbito da convivencia escolar, recoñécenselle os seguintes **dereitos**:

- a) A ser respectado, recibir un trato adecuado polo resto da comunidade educativa e pola sociedade en xeral no exercicio das súas funcións.
- b) A desenvolver a súa función docente nun ambiente educativo adecuado no que se preserve en todo caso a súa integridade física e moral.
- c) A participar e recibir a colaboración necesaria para a mellora da convivencia escolar e da educación integral do alumnado.
- d) A que se lle recoñezan as facultades precisas para manter un adecuado ambiente de convivencia durante as clases e as actividades e os servizos complementarios e extraescolares.
- e) Á protección xurídica adecuada ás súas funcións docentes.

- f) A participar directamente no proceso educativo cando sexa consultado pola Administración Educativa, nos termos previstos pola lei.
- g) A acceder á formación necesaria na atención á diversidade e na conflitividade escolar e recibir os estímulos máis axeitados para promover a implicación do profesorado en actividades e experiencias pedagóxicas de innovación educativa relacionadas coa convivencia e a mediación.

Son **deberes** do profesorado:

- a) Respetar e facer respetar as normas de convivencia escolar e a identidade, integridade e dignidade persoais de todos os membros da comunidade educativa.
- b) Adoptar as decisións oportunas e necesarias para manter un adecuado ambiente de convivencia durante as clases e as actividades e os servizos complementarios e extraescolares, corrixindo, cando lle corresponda a competencia, as condutas contrarias á convivencia do alumnado ou, no caso contrario, poñéndooas en coñecemento dos membros do Equipo Directivo do centro.
- c) Colaborar activamente na prevención, detección e erradicación das condutas contrarias á convivencia e, en particular, das situacións de acoso escolar.
- d) Informar ás nais e pais ou ás titoras ou titores sobre o progreso da aprendizaxe e integración socioeducativa dos menores, cumprindo as obrigas de dispoñibilidade dentro do horario establecido no centro para a atención a aqueles que lle impoña a normativa aplicable.

- e) Informar aos responsables do centro docente e, de ser o caso, á Administración Educativa, das alteracións da convivencia, gardando reserva e sigilo profesional sobre a información e as circunstancias persoais e familiares do alumnado.

8.2.4. Dereitos e deberes do persoal de administración e de servizos

Ao persoal de administración e de servizos dos centros docentes, dentro do marco legal establecido e no ámbito da convivencia escolar, recoñécense lle os seguintes **dereitos**:

- a) A ser respectado, recibir un trato adecuado e ser valorado polo resto da comunidade educativa e pola sociedade en xeral no exercicio das súas funcións.
- b) A desenvolver as súas funcións nun ambiente adecuado no que se preserve en todo caso a súa integridade física e moral.
- c) A participar, no exercicio das súas funcións, na mellora da convivencia escolar.
- d) Á protección xurídica adecuada ás súas funcións.
- e) A participar directamente no proceso educativo cando sexa consultado pola Administración Educativa, nos termos previstos na lei.

Son **deberes** do persoal de administración e de servizos:

- a) Respetar e colaborar, no exercicio das súas funcións, para facer que se respecten as normas de convivencia escolar e a identidade, integridade e dignidade persoais de todos os membros da comunidade educativa.
- b) Colaborar activamente na prevención, detección e erradicación das condutas contrarias á convivencia e, en particular, das situacións de acoso escolar.

- c) Informar aos responsables do centro docente e, de ser o caso, á Administración educativa das alteracións da convivencia, gardando reserva e sigilo profesional sobre a información e as circunstancias persoais e familiares do alumnado.
- d) Gardar sigilo e confidencialidade respecto das actuacións relacionadas co ámbito educativo das que teña coñecemento.

8.3. CONDUCTAS CONTRARIAS Á CONVIVENCIA ESCOLAR E AS SÚAS CORRECCIÓNS

As condutas contrarias á convivencia, tipificadas como faltas, clasifícanse en:

- 1) Condutas leves contrarias á convivencia.
- 2) Condutas gravemente prexudiciais para a convivencia.

De acordo co establecido no artigo 28 da Lei 4/2011, do 30 de xuño, considérase **acoso escolar** calquera forma de vexación ou malos tratos continuados no tempo dun alumno ou alumna por outro ou outra ou outros, xa sexa de carácter verbal, físico ou psicolóxico, incluído o illamento ou baleiro social, con independencia do lugar onde se produza. Terán a mesma consideración as condutas realizadas a través de medios electrónicos, telemáticos ou tecnolóxicos.

Para o caso de comisión de condutas que deriven en actos que puidesen ser constitutivos de **delito ou falta penal**, a Dirección do centro poñerá en coñecemento da Administración Educativa e dos Corpos de Seguridade correspondentes, ou do Ministerio Fiscal, sen prexuízo de tomar as medidas preventivas oportunas.

8.3.1.CONDUTAS LEVES CONTRARIAS Á CONVIVENCIA

Considéranse **condutas leves contrarias á convivencia**:

- a) As condutas tipificadas como agresión, inxuria ou ofensa, os actos de indisciplina, os actos inxustificados e as actuacións prexudiciais que non alcancen a gravidade.
- b) Portar calquera obxecto, substancia ou produto expresamente prohibido polas normas do centro, perigoso para a saúde ou a integridade persoal do alumnado ou dos demais membros da comunidade educativa ou que perturbe o normal desenvolvemento das actividades docentes, complementarias ou extraescolares, cando non constitúa conduta gravemente prexudicial para a convivencia.
- c) A inasistencia inxustificada a clase e as faltas reiteradas de puntualidade.
- d) A reiterada asistencia ao centro sen o material e equipamento preciso para participar activamente no desenvolvemento das clases.
- e) Dificultar o desenvolvemento normal da clase.
- f) Non participar con atención e esforzo nas actividades da aula.
- g) Durante a realización de actividades de avaliación académica, non seguir as directrices específicas do profesorado.

8.3.2. CONDUCTAS GRAVEMENTE PREJUDICIAIS PARA A CONVIVENCIA

Considéranse **condutas gravemente prexudiciais para a convivencia** no centro docente:

- a) As agresións físicas ou psíquicas, as injurias e as ofensas graves, as ameazas e as coaccións contra os demais membros da comunidade educativa.
- b) Os actos de discriminación grave contra membros da comunidade educativa por razón de nacemento, raza, sexo, orientación sexual, capacidade económica, nivel social, conviccións políticas, morais ou relixiosas, discapacidade física, sensoriais ou psíquicas, ou calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social.
- c) Os actos individuais ou colectivos de desafío á autoridade do profesorado e ao persoal de administración e de servizos que constitúan unha indisciplina grave.
- d) A gravación, a manipulación e a difusión por calquera medio de imaxes ou informacións que atenten contra o dereito á honra, a dignidade da persoa, a intimidade persoal familiar e a propia imaxe dos demais membros da comunidade educativa.
- e) As actuacións que constitúan acoso escolar consoante ao establecido pol lei.
- f) A suplantación de personalidade en actos da vida docente e a falsificación, alteración ou substracción de documentos académicos.
- g) Os danos graves causados de forma intencionada ou por negligencia grave ás instalacións e aos materiais dos centros docentes, incluídos os equipos

informáticos e o software, ou aos bens doutros membros da comunidade educativa ou de terceiros, así como a súa substracción.

h) Os actos inxustificados que perturben gravemente o normal desenvolvemento das actividades do centro, incluídas as de carácter complementario e extraescolar.

i) As actuacións gravemente prexudiciais para a saúde e a integridade persoal dos membros da comunidade educativa do centro, ou a incitación a elas.

j) Portar calquera obxecto, substancia ou produto gravemente perigoso para a saúde ou a integridade persoal de calquera membro da comunidade educativa.

En todo caso, reputarase indisciplina grave a resistencia ou a negativa a entregar os obxectos requiridos.

k) A reiteración, nun mesmo curso escolar, de condutas leves contrarias á convivencia.

l) O incumprimento das sancións impostas.

8.3.3. PRESCRICIÓN DAS CONDUCTAS CONTRARIAS Á CONVIVENCIA

As condutas gravemente prexudiciais para a convivencia prescriben aos catro meses da súa comisión e as condutas leves contrarias á convivencia, ao mes.

O prazo de prescrición comezará a contarse desde o día en que a conduta se leve a cabo, salvo cando se trate dunha conduta continuada, caso no que o prazo de prescrición non se empezará a computar mentres aquela non cese.

En caso das condutas gravemente prexudiciais para a convivencia, interromperá a prescrición a iniciación, con coñecemento do interesado ou da interesada, do procedemento para a corrección da conduta, e reiniciarase o cómputo do prazo de prescrición no caso de producirse a caducidade do procedemento.

8.4. PROCEDIMIENTOSE MEDIDAS CORRECTORAS

- As correccións que se apliquen polo incumprimento das normas de convivencia terán un carácter educativo e recuperador, garantirán o respecto dos dereitos do resto do alumnado e procurarán a mellora da convivencia no centro docente.
- Ningún alumno ou alumna poderá ser privado do exercicio do seu dereito á educación, nin, no caso da educación obrigatoria, do seu dereito á escolaridade. Para estes efectos, non se entenderá como privación do dereito á educación a imposición das correccións previstas nesta sección que supoñen a suspensión da asistencia ás clases ou o cambio de centro.
- Non se poderán impoñer correccións contrarias á integridade física e á dignidade persoal do alumnado.
- A imposición das correccións previstas nesta sección respectará a proporcionalidade coa conduta do alumnado e deberá contribuír á mellora do seu proceso educativo.
- Terase en conta a idade do alumnado e as demais circunstancias persoais, familiares e sociais. Para estes efectos, poderase solicitar os informes que se consideren necesarios sobre as mencionadas circunstancias e recomendar, de ser o caso, ás nais e pais ou ás titoras ou titores ou ás autoridades públicas competentes a adopción das medidas necesarias.
- Diálogo e a conciliación serán as estratexias habituais e preferentes para a resolución de conflitos no ámbito escolar.
- Nos casos en que fose necesario, darase orientación psicopedagóxica ou requirirase asistencia terapéutica.
- Como complemento das medidas correctoras previstas nesta sección, o Departamento de Orientación, en colaboración co profesor-titor e as

familias, elaborará e desenvolverá un programa de habilidades sociais dirixido ao alumnado que incorra reiteradamente en condutas disruptivas, coa finalidade de mellorar a súa integración no centro docente. Así mesmo, elaborará e desenvolverá un programa de habilidades sociais para aquel alumnado que, como consecuencia da imposición das medidas correctoras previstas nesta sección, se vexa temporalmente privado do seu dereito de asistencia ao centro.

- Co alumnado menor de idade, as familias deberán ter puntual información sobre as correccións de condutas que lles afecten.
- Serán obxecto de corrección disciplinaria as condutas contrarias ás normas de convivencia realizadas polo alumnado dentro do recinto escolar ou durante o desenvolvemento de actividades complementarias e extraescolares.
- Así mesmo, poderán corrixirse disciplinariamente as condutas do alumnado que, aínda que realizadas fóra do recinto escolar, estean motivadas ou directamente relacionadas coa vida escolar e afecten aos seus compañeiros ou compañeiras ou a outros membros da comunidade educativa e, en particular, as actuacións que constitúan acoso escolar e as posibles condutas contrarias ás normas de convivencia realizadas mediante medios electrónicos, telemáticos ou tecnolóxicos que teñan conexión coa actividade escolar.

8.4.1. MEDIDAS CORRECTORAS DAS CONDUCTAS LEVES CONTRARIAS Á CONVIVENCIA

As condutas leves contrarias á convivencia poden ser corrixidas coas seguintes medidas correctoras:

- Amoestación privada ou por escrito.
- Comparecencia inmediata ante a xefatura de estudos.
- Realización de traballos específicos en horario lectivo.
- Realización, en horario non lectivo, de tarefas que contribúan á mellora e ao desenvolvemento das actividades do centro.
- Suspensión do dereito a participar nas actividades complementarias ou extraescolares do centro por un período de ata dúas semanas.
- Suspensión do dereito de asistencia a determinadas clases por un período de ata tres días lectivos. Durante o tempo que dure a suspensión, o alumnado deberá realizar os deberes ou traballos que se determinen para evitar a interrupción no proceso formativo.
- Suspensión temporal do dereito de asistencia ao centro por un período de ata tres días lectivos. Durante o tempo que dure a suspensión, o alumnado deberá realizar os deberes ou traballos que se determinen para evitar a interrupción no proceso formativo.
- A imposición de medidas correctoras de condutas leves contrarias á convivencia levarase a cabo por: o profesorado, a titora ou titor, a Xefatura de estudos ou a Dirección do centro, segundo a clase de corrección que se aplique.

As medidas correctoras das condutas leves contrarias á convivencia **prescriben aos catro meses** da súa imposición.

8.4.2. MEDIDAS CORRECTORAS DAS CONDUTAS GRAVEMENTE PERXUDICIAIS PARAA CONVIVENCIA

As condutas gravemente prexudiciais serán corrixidas coas seguintes

medidas correctoras:

- a) Realización, dentro ou fóra do horario lectivo, de tarefas que contribúan á mellora e ao desenvolvemento das actividades do centro.
- b) Suspensión do dereito a participar nas actividades extraescolares ou complementarias do centro por un período de entre dúas semanas e un mes.
- c) Suspensión do dereito a realizar actividades complementarias con pernocta cando o alumno tivera unha expulsión de ata tres días lectivos por conducta grave para a convivencia durante o curso.
- d) Suspensión do dereito de asistencia a determinadas clases por un período de entre catro días lectivos e dúas semanas. Durante o tempo que dure a suspensión, o alumnado deberá realizar os deberes ou traballos que se determinen para evitar a interrupción no proceso formativo.
- e) Suspensión temporal do dereito de asistencia ao centro por un período de entre catro días lectivos e un mes. Durante o tempo que dure a suspensión, o alumnado deberá realizar os deberes ou traballos que se determinen para evitar a interrupción no proceso formativo.
- f) Cambio de centro.

Aquelas condutas que atenten contra a dignidade persoal doutros membros da comunidade educativa que teñan como orixe ou consecuencia unha discriminación ou acoso baseado no xénero, orientación ou identidade sexual, ou unha orixe racial, étnica, relixiosa, de crezas ou de discapacidade, ou que se realicen contra o alumnado máis vulnerable polas súas características

persoais, sociais ou educativas, terán a cualificación de condutas gravemente prexudiciais e levarán asociadas como medidas correctoras as establecidas d) ou e).

As medidas correctoras previstas para as condutas gravemente prexudiciais para a convivencia nos centros docentes **prescriben ao ano** da firmeza en vía administrativa da resolución que as impón.

8.4.3. PROCEDEMENTOS DE CORRECCIÓN DAS CONDUTAS GRAVEMENTE PREXUDICIAIS PARA A CONVIVENCIA

-As medidas correctoras de condutas gravemente prexudiciais para a convivencia só se poden impoñer logo da **instrución dun procedemento corrector, que** poderá realizarse mediante dous procedementos diferentes: **conciliado ou común.**

-Correspóndelle á Dirección do centro decidir a instrución e o procedemento que se vai seguir en cada caso, logo da recollida da necesaria información, e tendo en conta as características concretas da conduta que se vaia corrixir, as circunstancias da mesma, as características do alumnado e os seus antecedentes en relación coa convivencia.

-A dirección do centro informará ao profesorado titor e ao Consello Escolar das condutas gravemente prexudiciais para a convivencia que fosen corrixidas.

No centro docente quedará constancia da corrección das condutas gravemente prexudiciais para a convivencia coa finalidade de apreciar a reincidencia de condutas, de ser o caso.

8.5. CIRCUNSTANCIAS QUE ATENÚAN A RESPONSABILIDADE

- a) Recoñecemento espontáneo da incorrección da conduta e a reparación espontánea dos danos producidos.
- b) A falta de intencionalidade.
- c) A petición de excusas.

8.6. CIRCUNSTANCIAS QUE AGRAVAN A RESPONSABILIDADE

- a) A existencia de intencionalidade ou reiteración nas condutas.
- b) A difusión por calquera medio, incluídos os electrónicos, telemáticos ou tecnolóxicos, da conduta, das súas imaxes ou da ofensa.
- c) A natureza dos prexuízos causados.
- d) Carácter especialmente vulnerable da vítima da conduta.

8.7. REPARACIÓN DE DANOS CAUSADOS

O alumnado está obrigado a reparar os danos que cause, individual ou colectivamente, de forma intencionada ou por negligencia, ás instalacións e materiais dos centros, incluídos os equipamentos informáticos e o software, e aos bens doutros membros da comunidade educativa, ou a facerse cargo do custo económico da súa reparación. Así mesmo, está obrigado a restituír o subtraído ou, se non fose posible, a indemnizar o seu valor. As nais e pais ou as titoras ou titores legais serán responsables civís nos termos previstos pola lexislación vixente.

Cando se incorra en condutas tipificadas como agresións físicas ou morais, deberá repararse o dano moral causado mediante a presentación de excusas e o recoñecemento

da responsabilidade dos actos, ben en público ou en privado, segundo corresponda pola natureza dos feitos, e de acordo co que determine a resolución que impoña a corrección da conduta.

O réxime de responsabilidade e reparación de danos é compatible coas correccións disciplinarias que, de ser o caso, correspondan.

9. A COMISIÓN DE CONVIVENCIA

A **comisión de convivencia** do noso centro constitúese no seo do Consello Escolar, integrando o principio de igualdade entre mulleres e homes de todos os sectores da comunidade educativa. Estará **compuesta por** 2 representantes do alumnado, 3 representantes do profesorado incluíndo a xefa do Departamento de Orientación, 1 representante das familias e 1 representante do persoal de administración e servizos. Será presidida polo Director do centro e unha das persoas integrantes actuará como secretaria ou secretario, levantando acta das reunións.

-Normas específicas de funcionamento.- Terá carácter consultivo e desempeñará as súas funcións por delegación do Consello Escolar, para facilitar o cumprimento das competencias que este ten asignadas en materia de convivencia escolar e velará pola correcta aplicación do disposto na lexislación educativa, no plan de convivencia e nas normas de convivencia do centro.

-Periodicidade das reunións.- Alomenos realizaranse tres reunións anuais de carácter ordinario, unha por trimestre, e con carácter extraordinario tantas veces sexa convocada pola súa presidencia, por iniciativa propia ou por proposta de, polo menos, unha terceira parte dos seus membros.

-Plan de actuación.- A comisión de convivencia exercerá por delegación do Consello Escolar as seguintes funcións:

- a) Elaborar o Plan de Convivencia do centro e dinamizar todos os sectores da comunidade educativa de cara ao desenvolvemento e seguimento do citado plan.

- b) Adoptar as medidas preventivas necesarias para garantir os dereitos de todos os membros da comunidade e o cumprimento das normas de convivencia do centro.
- c) Impulsar accións dirixidas á promoción da convivencia, especialmente o fomento de actitudes para garantir a igualdade entre mulleres e homes, a igualdade de trato de todos os membros da comunidade educativa e a resolución pacífica de conflitos.
- d) Propor ao Consello Escolar as medidas que considere oportunas para mellorar a convivencia, así como dar conta a este, cando menos dúas veces ao longo do curso, das actuacións desenvolvidas e das correccións e medidas disciplinarias impostas.
- e) Propor á Dirección do centro as persoas que poidan formar parte do equipo de mediación.
- f) Coñecer o cumprimento efectivo das correccións e medidas correctoras nos termos en que fosen impostas e informar o Consello Escolar sobre o grao de cumprimento da normativa vixente.
- g) Realizar o seguimento dos compromisos de convivencia subscritos no centro.
- h) Elaborar unha memoria anual sobre a análise da convivencia e conflictividade no centro, na cal se reflectan as iniciativas no ámbito do centro sobre a materia. Este informe será trasladado ao Consello Escolar do centro e ao correspondente Servizo Territorial de Inspección Educativa.

i) Aqueloutras que lle sexan encomendadas polo Consello Escolar do centro docente ou polo órgano da Administración educativa con competencias na materia.

Cando a Comisión de Convivencia o considere oportuno, e co obxecto de que informen no ámbito das súas respectivas competencias, poderá solicitar o asesoramento do profesor-titor relacionado co tema que se analice, do educador ou educadora social do concello onde estea o centro educativo ou doutros profesionais do sector.

10. COORDINACIÓN E COLABORACIÓN INTERNA E COAS FAMILIAS E CON OUTROS CENTROS EDUCATIVOS E ORGANISMOS DO ENTORNO (PARROQUIA, ETC)

A nivel de Centro considérase que todos os organismos de coordinación docente teñen un papel colaborador para a mellora da convivencia.

Moitas das actividades aquí exportas son realizadas polos **departamentos didácticos**, que se coordinan na **Comisión de Coordinación Pedagóxica**, onde periódicamente se analiza o clima de convivencia das distintas aulas e etapas educativas do Centro.

Dende a **Xefatura de Estudos** e o **Departamento de Orientación** se leva a cabo o Plan de Acción Titorial e un seguimento da convivencia das distintas aulas cos **profesores titores** por niveis educativos.

As **familias** dos alumnos teñen unha gran presenza no centro, acudindo ás sesións de acollida e reunións por grupo-aula de forma maioritaria, solicitando frecuentemente reunións cos profesores-titores, profesorado en xeral, Departamento de Orientación e Equipo Directivo, e participando nas numerosas reunións informativas motivadas pola organización de viaxes, intercambios...

Asúa presenza é numerosa nas sesións de apertura de curso, festivais e premios e nos actos de fin de curso dos alumnos que rematan a ESO.

A ANPA colabora activamente co Centro.

11. DIFUSIÓN, SEGUIMIENTO, AVALIACIÓN E MELLORA DO PLAN DE CONVIVENCIA

Para levar a cabo este plan precísase da participación activa do alumnado, a colaboración das familias e da complicitade e traballo do equipo de profesores. Unha vez aprobado polo Claustro e o Consello Escolar, difundirase a todos os membros da comunidade escolar utilizando todos os medios dispoñibles.

Publicarase na páxina web do centro e adicaranse sesións de tutoría específicas para que os alumnos e alumnas o coñezan.

O Equipo Directivo do centro, o claustro e o Consello Escolar, a través da Comisión de Convivencia, velarán polo cumprimento das normas establecidas.

O seguimento do plan correrá a cargo da Comisión de Convivencia. A avaliación realizarase de maneira continua, mediante a observación, intercambio de opinións e cuantificación de indicadores entre os diferentes sectores da comunidade educativa, ao longo do ano.

O Consello Escolar aprobará a memoria do Plan de Convivencia, que quedará reflexada na Memoria Anual do centro, e servirá de referencia para as oportunas modificacións do presente Plan de Convivencia. Na devandita memoria reflectirase:

1. O grao de implicación dos diferentes sectores da comunidade educativa.
2. O grao de desenvolvemento das actividades propostas.
3. As incidencias no centro, distribuídas por niveis educativos.
4. As medidas adoptadas.
5. A resolución de conflitos xerados.
6. Os casos de acoso escolar detectados.
7. As propostas de mellora.

12. PROTOCOLO PARA A PREVENCIÓN, DETECCIÓN E TRATAMENTO DAS SITUACIÓNS DE ACOSO ESCOLAR

1. SITUACIÓN ACTUAL RESPECTO AO ACOSO

No noso centro realízanse periodicamente actividades de sensibilización do profesorado, familia e alumnado contra o acoso escolar, co fin de axudar a previlo e preparar a todos os membros da comunidade educativa para detectalo e reaccionar fronte a el.

Dentro do Plan de Acción Titorial contéplase a sensibilización ante os temas de acoso, ciberacoso ou bullying, con accións a través dos tutores, Departamento de Orientación ou especialistas externos como a Policía Nacional ou os técnicos da Dirección Xeral da Xuventude.

O Departamento de Plástica colabora na realización de exposicións de cómics realizados polos alumnos da ESO sobre o acoso escolar e que serven de reflexión a toda a comunidade educativa.

As posibles vítimas de acoso contan con numerosas canles para facilitar a exteriorización da situación de acoso escolar, protexendo a súa intimidade e garantindo unha intervención consensuada e coordinada coa familia, e implicando ao titor ou titora, Departamento de Orientación, Equipo Directivo e Comisión de Convivencia.

Ante a detección dunha situación de acoso escolar e para darlle fin, sen prexuízos das correccións disciplinarias que correspondan, o noso centro leva a cabo unha actuación rápida e decidida por parte do Equipo Directivo, que ten os seguintes puntos fortes:

- 1) Prohibición terminante de acercarse á presunta vítima por parte do presunto agresor.
- 2) Comunicación clara de que á mínima reincidencia levará consigo a expulsión do Centro ou a posible denuncia perante as autoridades competentes.
- 3) Protección total para a presunta vítima.
- 4) Reunión do Director e do Xefe de Estudos co grupo ou grupos de alumnado Relacionado.
- 5) Información inmediata ás familias dos interesados e sexindo a súa colaboración.
- 6) Posta en coñecemento ao Departamento de Orientación por se se precisasen medidas de apoio persoal cos alumnos implicados, e en especial proporcionar atención á vítima.
- 7) Todas estas actuacións realízanse inmediatamente, unha vez coñecidas as sospeitas. Nunca foi necesario pasar á seguinte fase de actuación xa que sempre se acadou unha solución conciliada que deixou satisfeita a todas as partes.

2. PROTOCOLO OFICIAL DE ACTUACIÓN

Así mesmo, o centro utilizará un **protocolo oficial de actuación** ante os posibles casos de acoso que permite abordar de forma sistemática a detección e resolución do problema, seguindo o *Protocolo de prevención, detección e tratamento do acoso escolar e ciberacoso, da Consellería de Cultura, Educación e Ordenación Universitaria de novembro de 2015*, no que se establecen **catro fases diferentes** para favorecer o repartimento de responsabilidades e a coordinación na acción, e se facilitan **dezaseis anexos** para cumprimentalas.

- 1) Fase primeira: coñecemento, identificación e comunicación da situación
- 2) Fase segunda: recollida de información e rexistro.
- 3) Fase terceira: análise da información e adopción de medidas.
- 4) Fase cuarta: seguimento e avaliación das medidas adoptadas.

A Dirección do centro dirixirá todas as actuacións derivadas do presente protocolo e toda a información que figure nos documentos empregados e se recolla nas diferentes fases do protocolo terá carácter confidencial.

De apreciarse indicios de delito ou falta penal en calquera momento do proceso, notificarase ao Ministerio fiscal e aos servizos de protección de menores (con traslado á Administración Educativa) para a súa valoración. No caso de iniciarse un proceso penal, o centro suspenderá as actuacións en tanto este non se resolva.

3. ESTRATEXIAS ORGANIZATIVAS E DE PREVENCIÓN

A prevención debe ser asumida de xeito amplo pola comunidade educativa no marco xeral da convivencia no centro, e de forma específica intervindo directamente co alumnado e coas familias implicadas. Levarase a cabo de xeito coordinado polos equipos docentes e polo Equipo Directivo e co apoio do Departamento de Orientación, e transmitirse a todos os sectores da comunidade educativa.

3.1. Estratexias organizativas e de prevención no centro

As principais estratexias organizativas e de prevención que consideramos no noso centro son:

- Potenciar o funcionamento da Comisión de Convivencia do centro.
- Solicitar o apoio e o asesoramento da orientadora ante os indicios ou situacións que poden derivar en posible acoso.
- Reunións periódicas dos titores por niveis co obxecto de deseñar accións conxuntas para a mellora da convivencia no centro.
- Difusión á comunidade educativa, a través de diferentes medios, do Plan de convivencia e das normas, e garantir que todos os membros da comunidade educativa coñezan os seus dereitos e deberes.
- Organización do centro respectuosa coa diversidade e aceptación desta como un valor positivo, fomentando a inclusión.
- Impulsar nas concrecións curriculares para os distintos ciclos ou cursos o desenvolvemento de todas as competencias clave, en especial as competencias sociais e cívicas.
- Rexistro dos conflitos que se producen no centro co fin de ter unha visión global e introducir as modificacións necesarias na regulación da

convivenciado centro.

- Divulgar entre o profesorado, alumnado e familias, orientacións básicas sobre o acoso e a súa prevención.
- Establecer canles para a denuncia de situacións de acoso con garantía de confidencialidade: caixa de reclamacións, queixas e suxestións ou un posible correo electrónico de solicitude de axuda.
- Vixilancia en zonas comúns: aseos, corredores, recreos, entradas e saídas.
- Mellorar as zonas de ocio e organizar xogos.
- Introducción de estratexias específicas de desenvolvemento emocional, habilidades sociais e axuda persoal.
- Promover encontros, conferencias e obradoiros para a toda a comunidade educativa orientados á construción dunha convivencia positiva.
- Formación do alumnado en técnicas de resolución pacífica de conflitos.
- Elaboración de orientacións e establecemento de programas formativos dirixidos aos diferentes membros da comunidade educativa, coa intención de previr e actuar ante situacións de ciberacoso.
- Formación do profesorado, alumnado e familias na sensibilización sobre o uso saudable e razoable das TIC.
- Posta en marcha dun tempo de formación no propio centro creando un espazo onde a propia Comisión de Convivencia do centro poida deseñar este tipo de estratexias.

3.2. Estratexias de prevención na aula

Dentro do Plan de Acción Titorial pódense potenciar numerosas estratexias de prevención a nivel de cada grupo-clase:

- Elaboración de normas de convivencia en cada clase, incluíndo de xeito

explícito normas contra o acoso entre os compañeiros ou compañeiras, nas que se sensibilice sobre o dano que produce o maltrato e se faga explícito o rexeitamento de todos os tipos de violencia, así como propostas de recuperación en caso de incumprimento das normas.

- Realizar actividades de titoría programadas no grupo referidas a relacións no grupo, fomento da amizade, sensibilización fronte ao maltratador, respecto pola diferenza, promover a empatía emocional, rachar con mitos como o do chivato, aprender a ofrecer e pedir axuda, diferenciar entre amigos e compañeiros.
- Traballar no grupo habilidades sociais asertivas e de autoconhecimento que capaciten o alumnado para dar respostas axeitadas en diferentes contextos.
- Educar para as relacións interpersoais igualitarias baseadas na valoración mutua e no respecto.
- Formar comisións de alumnos/as para a mellora da convivencia en xeral: equipos de mediación.
- Utilizar sesións de titoría e xuntas de avaliación para detectar posibles situacións de acoso e/ou ciberacoso, analizando tamén os casos de absentismo escolar.
- Manter a través da acción titorial contactos periódicos coas familias para compartir información e asegurar unha mutua colaboración.